

Seçili Ülkeler Üzerine Haftalık Menşe Ülke Bilgisi (MÜB) Güncellemesi**5 – 11 Temmuz 2025****İçindekiler**

Demokratik Kongo Cumhuriyeti.....	2
Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar	2
Medya	2
Irak.....	3
Sivil Toplum Kuruluşları.....	3
Medya	3
İran	4
Sivil Toplum Kuruluşları.....	4
Medya	4
Araştırma Kurumları.....	5
Orta Afrika Cumhuriyeti	6
Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar	6
Somali	7
Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar	7
Medya	7
Sudan	8
Sivil Toplum Kuruluşları.....	8
Medya	8
Araştırma Kurumları.....	8

Demokratik Kongo Cumhuriyeti

Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar

- Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA), *Üreme haklarının ve seçeneklerinin bulunmaması, Demokratik Kongo Cumhuriyeti’nde genç nüfusun önünde büyük bir engel, 7 Temmuz 2025:*

<https://www.unfpa.org/news/lack-reproductive-rights-and-choices-undermines-generation-young-people-democratic-republic>

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu’nun (UNFPA) yakın zamanda yayınlanan Dünya Nüfusu Durumu raporuna göre Demokratik Kongo Cumhuriyeti’ndeki kadınların ve kız çocuklarının %69’unun, cinsel ilişkiler, doğum kontrol ya da üreme sağlığı hususunda karar verme gücü ya da bedensel özerkliği bulunmamaktadır.

Rapor için yürütülen bir anket de üç katılımcıdan yaklaşık birinin istenmeyen gebelik yaşadığını ortaya koymuştur. Bu sayı, dünyada en yüksek doğum oranlarından birine sahip Orta Afrika Cumhuriyeti’nde özellikle dikkat çekicidir. Yoksulluk, cinsel şiddet, çocuk yaşta evlilik, çatışma ve yerinden edilme, cinsel ve üreme sağlığı konularında plansızlık, nerede ve zaman çocuk sahibi olunacağına yönelik gerçekten içten ve özgürce seçim yapılmasının sıklıkla önüne geçmektedir. 2023-2024 aralığından veriler, ülkede beş kadından birinin hamileliği ertelemek istediğini ya da hamile kalmak istemediğini, ancak ihtiyaç duydukları doğum kontrol yöntemlerine erişemediklerini ortaya koymaktadır. Bunun sonucunda, ergenlik çağında doğum oranları son derece yüksektir. Doğum yapan annelerin %11’i, 15-19 yaşları arasındadır.

Medya

- *Africa News, Demokratik Kongo Cumhuriyeti ve M23 ayaklanmacıları arasındaki barış görüşmeleri ‘doğru doğrultuda ilerliyor’, 10 Temmuz 2025:*

<https://www.africanews.com/2025/07/10/peace-talks-between-drc-and-m23-rebels-moving-in-the-right-direction/>

Diplomatik alandan bir kaynağın, Demokratik Kongo Cumhuriyeti ve Ruanda destekli 23 Mart Hareketi (M23) ayaklanmacı hareketi arasında, Katar’da devam eden müzakerelere ilişkin olarak AFP’ye aktardığı üzere taraflar arasındaki görüşmeler, “doğru doğrultuda ilerlemektedir.”

Geçtiğimiz hafta, M23, ABD’nin kolaylaştırıcılığını üstlendiği ve geçtiğimiz ay Kinşasa ve Kigali arasında, Vaşington’da imzalanan barış anlaşmasında varlığını koruyan sorunların çözümü için görüşmelerin yeniden başlaması çağrısında bulunmuştur. Anlaşmanın, Kongo’nun doğusunda binlerce kişinin hayatını kaybetmesine yol açan çatışmaları sonlandırması amaçlanmaktadır. Ancak, bölgedeki çatışmalarda başı çeken M23’ün anlaşmayı kabul etmemesi halinde çatışmaların sonlanması olası değildir.

Irak

Sivil Toplum Kuruluşları

- **Irak'ta Barışı Sağlama Merkezi (EPIC), *Irak Güvenlik ve İnsani İzleme (ISHM): 3 – 11 Temmuz 2025, 11 Temmuz 2025:***

<https://enablingpeace.org/ishm502/>

9 Temmuz 2025 tarihinde, Meysan'ın başkentinin güneyindeki al-Uzair ilçesinde aşiretler arasında çatışmalar yaşanmıştır. Çatışmada üç kişinin öldüğü ve en az üç kişinin yaralandığı bildirilmiştir. Çatışmaya müdahale eden güvenlik kuvvetlerinden dört kişi yaralanmıştır. Çatışmaların ardından gelen raporlar, çok sayıda güvenlik personelinin konuşlandırıldığı bölgede sükunetin hakin olduğunu ve çatışmaların neredeyse 48 saat ardından arabuluculuk girişimlerinin yürütülmekte olduğunu belirtmektedir. 9 Temmuz 2025 tarihinde, Erbil vilayetinin Khabat ilçesinde, Harki aşireti ve Peşmerge kuvvetleri arasında çatışma yaşanmış, en az dört kişi ölmüş ve bir düzine kişi yaralanmıştır. Yerel kaynaklar, çatışmaların Çığlı Suyu Nehri'nin bir koluna ilişkin su kullanım hakları konusunda yaşanan bir anlaşmazlıktan çıktığını belirtirken raporlarda, çatışmaların, güvenlik kuvvetlerinin Harki ve Goran aşiretleri arasında toprak anlaşmazlıklarından çıkan çatışmalara dahil olan kişileri tutuklama girişiminde bulunmasını takiben patlak verdiği aktarılmıştır. Çatışmalardan görüntülerde, aşiret savaşçılarının olay yerinde hakimiyet kurduğu ve güvenlik kuvvetlerine ait araçların devrilmiş vaziyette olduğu görülmektedir. Kürt lider Mesud Barzani'nin oğlu ve üst düzey bir Peşmerge komutanı olan Masrur Barzani'nin, durumu barışçıl yollarla çözmek için Harki aşireti lideriyle toplantı gerçekleştirdiği bildirilmiştir. Taraflar, Peşmerge kuvvetlerinin çekilmesi ve bir Haki liderin teslim olması koşulları doğrultusunda ateşkes ilan etmiştir. 10 Temmuz 2025 tarihli bir açıklamada, Kürt Bölgesi İçişleri Bakanlığı, durumun kontrol altına alındığını, çatışmaların önlenmesi failerin cezalandırılması için tedbirlerin hazırlanmakta olduğunu belirtmiştir.

10 Temmuz 2025 tarihinde, Basra'daki yerel kaynaklar, güvenlik kuvvetlerinin hükümet yetkililerini, vilayeti etkileyen su kesintilerine yönelik müdahalelerini eleştirdiği için yerel bir aktivisti tutukladığını aktarmıştır. Ala' al-Bakhatiri adlı aktivist, sosyal medyada paylaştığı gönderide Petrol Bakanı Hayan Abdulghani'yi, vilayet çapında acil durum su tedariki sağlamak için kullanılan su tankerlerini seçim propagandası faaliyetlerinde kullandığı iddiasıyla eleştirmiştir. Hakkında tutuklama kararı olmaksızın tutuklanan Bakhatiri, yerel kaynaklara göre su krizinin çözülmesini talep etme amacıyla protesto düzenlemeye hazırlandığı sırada tutuklanmıştır. Bölgedeki bir başka aktivist olan Ammar al-Hilfi, sosyal medyada vali As'ad al-Idani'yi eleştirmesi ve su krizinden şikayet etmesi nedeniyle hakkında tutuklama kararı çıkarıldığını ifade etmiştir.

Medya

Rudaw, *Irak Başbakanı, Kerkük'teki Türkmen protestolarının soruşturulması için bir komite gönderdi, 8 Temmuz 2025:*

<https://www.rudaw.net/english/middleeast/iraq/080720253>

Irak Başbakanı Muhammed Şiya es-Sudani tarafından, Irak Türkmen Cephesi destekçilerinin Erbil-Kerkük otoyolunun belediye yöneticisi olarak Kürt bir kadının atanması nedeniyle düzenlediği protestoları soruşturmak üzere gönderdiği komite, 7 Temmuz 2025 tarihinde Kerkük'ün Pirde (Altıncöprü) ilçesine varmıştır. 3 Temmuz 2025 tarihinde, protestocular trafiğin akmasını engellemiş, arabaların pencerelerini kırmış ve tekerlerini ateşe vermiş, güvenlik kuvvetleri kalabalığı dağıtmadan önce kısa süreliğine yolu kapatmıştır.

İran

Sivil Toplum Kuruluşları

- **Kürt İnsan Hakları Ağı (KRHN), İran mahkemesi, Kürt protestocuları idam cezaları ve uzun hapis cezaları dahil olmak üzere toplam 12 cezaya mahkum etti, 7 Temmuz 2025:**

<https://kurdistanhumanrights.org/en/news/2025/07/07/iran-court-hands-12-death-sentences-long-prison-terms-to-kurdish-protesters>

Urumiye Devrim Mahkemesi Birinci Dairesi, beş Kürt erkeği, Bukan'daki Kadın, Yaşam, Özgürlük protestolarına katıldıkları iddiasıyla 11 idam cezasına, birden fazla hapis cezasına ve para cezalarına mahkum etmiştir. Daha önce Çocuk Ceza Mahkemesi'nin kasıtlı cinayet suçundan kısas doğrultusunda verdiği bir idam cezasıyla toplam idam cezası sayısı 12'ye çıkmıştır. Baghi (silahlı ayaklanma), moharebeh (Tanrı'ya karşı düşmanlık), İsrail adına casusluk faaliyetleri yürütme ve silahlı grup kurma gibi suçlardan verilen cezalar, İstihbarat Bakanlığının Urumiye'deki tesisinde işkence altında alındığı bildirilen itiraflara dayanmaktadır.

Sekiz sanık ise düşman devletlerle iş birliği ve Yüce Lider'e hakaret gibi suçların da aralarında bulunduğu benzer suçlardan hapis ve para cezalarına çarptırılmıştır. Çoğu sanığın yasal temsil ve aileleriyle iletişim kurma hakları reddedilmiştir ve mahkemede sunulan delillerin tek kaynağının istihbarat raporları ve zorla alınan beyanlar olduğu belirtilmektedir. Somut delil yetersizliğine rağmen birden fazla sanık, ülkeye kaçak olarak Starlink cihazları sokmakla ve yabancı istihbarat servislerini desteklemekle suçlanmıştır. Devletle bağlantılı basın organları, sanıkların baskı altında alındığını belirterek reddettiği itirafları yayınlamıştır.

Medya

- **British Broadcasting Corporation (BBC), İranlı aktivist, ülkenin kendisini 'ortadan kaldırmakla' tehdit ettiğini söylüyor, 11 Haziran 2025:**

<https://www.bbc.com/news/articles/cqx2d35gxy7o>

Norveç Nobel Komitesi'nin yaptığı açıklamaya göre insan hakları aktivisti Nergis Muahmmadi, İran tarafından "ortadan kaldırılmakla" tehdit edilmiştir. Muhammedi, Komite'ye "rejimin ajanlarının" dolaylı olarak kendisini ve avukatlarını uyardığını söylemiştir. Komite Başkanı Jorgen Watne Frydn, "paniğe kapıldığını" ve "İran'daki tüm muhalif seslere yönelik tehditlerden" endişe duyduğunu belirtmiştir. İran Dışişleri Bakanlığı, açıklamaya ilişkin yorumda bulunmamıştır.

- **France 24, İran, Fransa-Almanya çifte vatandaşı genç bisikletçinin tutuklandığını doğruladı, 10 Temmuz 2025:**

<https://www.france24.com/en/france/20250710-iran-confirms-french-german-teenage-cyclist-s-arrest>

İran Dışişleri Bakanı Abbas Arakçi, 10 Temmuz 2025 tarihinde, bir Fransız gazetesine verdiği demeçte, Avrupa'dan Asya'ya yolculuk ettiği sırada ülke sınırları içerisinde kaybolan bir Fransa-Almanya çifte vatandaşının tutuklandığını doğrulamıştır. Arakçi, Fransız gazetesi Le Monde'a, söz konusu kişinin "suç işlediği için tutuklandığını ve Fransız büyükelçiliğine durumuna ilişkin resmi tebligat gönderildiğini" söylemiş, başka detay paylaşmamıştır. Fransız Dışişleri Bakanlığı, İran makamları ve 16 Haziran 2025 tarihinde kaybolan Lennart Monterlos'un ailesiyle iletişim içinde olduğunu belirtmiştir. Fransa Dışişleri Bakanlığı, Monterlos'un güvenliğinin tehlike altında olması dolayısıyla konuya ilişkin daha fazla açıklama yapılmayacağını ifade etmiştir. Söz konusu tutuklama, Paris ve Tahran arasında halihazırda

gergin olan ilişkileri büyük olasılıkla daha da kötüleştirecektir. İran, Jacques Paris ve Cécile Kohler adlı iki Fransız vatandaşı da Fransa'nın işkenceyle eş olarak tanımladığı koşullar altında, üç yıldan uzun süredir gözaltında tutmaktadır.

- **Radio Free Europe/Radio Liberty, İran'ın Yeni Casusluk Yasa Tasarısı, Daha Fazla İdam Yaşanacağı Endişesine Yol Açtı, 4 Temmuz 2025:**

<https://www.rferl.org/a/farda-briefing-iran-spying-israel/33462902.html>

Hafta sonunda, İran parlamentosu, casusluk ve düşman devletlerle iş birliği suçları için çok daha katı cezalar öngören, özellikle de İsrail ve ABD ile bağlantılı faaliyetleri hedef alan bir yasa tasarısını kabul etmiştir. Yasal uzmanlar ve insan hakları kuruluşları, kanun kapsamındaki belirsiz tanımların ve ağır cezaların, kanun kabul edilmeden önce daha hafif cezalara çarptırılan ya da casusluk sayılmayan suçlar da dahil olmak üzere keyfi suçlamalara ve toplu idamlara yol açabileceği uyarısında bulunmaktadır.

Kanun, İsrail ve ABD ile yaşanan kısa süreli ancak yoğun çatışmaların ardından kabul edilmiştir. Bu çatışmalar sırasında da İsrail için casusluk yapmakla suçlanan birden fazla kişi idam edilmiş ve yüzlerce kişi gözaltına alınmıştır. Yasa, istihbarat toplama, operasyonel iş birliği, askeri, maddi ya da teknolojik destek sağlama, insansız hava aracı üretme, siber saldırı gerçekleştirme ya da düşman devlet çıkarına olacak şekilde altyapıyı sabote etme gibi geniş bir eylem yelpazesini kapsamakta ve bu eylemler etkisiz olmuş olsa dahi cezalandırılmalarını öngörmektedir. Onaylanan tedbirler doğrultusunda casusluk ve İsrail, ABD ya da diğer düşman devletlerle iş birliği, İran kanunları doğrultusunda otomatik olarak idam cezası anlamına gelen “yeryüzünde yozlaşmayı yayma” suçu kapsamına girmektedir.

Araştırma Kurumları

- **Savaş Çalışmaları Enstitüsü (ISW), İran Güncellemesi, 6 Temmuz 2025, 6 Temmuz 2025:**

<https://www.understandingwar.org/backgrounder/iran-update-july-6-2025>

İran'da, milli güvenlik bahanesi ve sadakatsiz algısı doğrultusunda başta Bahailer olmak üzere azınlık gruplarına karşı yoğunlaşan baskının rejim karşıtı hissiyatı yoğunlaştırma ve gelecekte ayaklanma riskini artırması olasılığı yüksektir. Uzun süreli casusluk suçlamaları arka planda varlığını korurken İran istihbarat ajanlarının, yakın zamanda gerçekleştirdikleri ve Bahai kişileri hedef alan koordineli baskınlarda dini ve kişisel eşyalarına el konulmuştur. Bu tür müdahaleler doğrudan toplu protestolara yol açmasa da 2022 Mahsa Amini protestolarında da görüldüğü üzere dikkat çeken bir olayın ardından taşma noktasına gelecek genel hoşnutsuzluk iklimine katkıda bulunabilmektedir. Eş zamanlı olarak, Haziran 2025'teki İsrail-İran Savaşı'ndan bu yana, bir kısmı Mossad ajanı olmakla suçlanan 700 kişinin casusluk suçlamalarıyla tutuklanması, güvenlik endişelerinin geniş çaplı toplumsal baskıyı haklı çıkarmak için kullanıldığını gözler önüne sermektedir.

Bir internet gözlem grubunun bildirdiği üzere Yüce Lider Hamaney'in, İsrail-İran Savaşı'nın başlangıcından bu yana ilk defa halk önüne çıktığı 5 Temmuz 2025 tarihinden beri İran'da, ciddi bağlantı sorunları yaşanmaktadır. İranlı bir OSINT analiz uzmanının belirttiği üzere Hamaney'in yeniden ortaya çıkışından kısa bir süre sonra bu kesintilerin başlamış olması, bilginin devlet kontrolünde baskılanması ve gerginliklerin yüksek seyrettiği dönemde kamu algısını yönetme girişimleri arasında bir bağ olabileceğine işaret etmektedir.

Orta Afrika Cumhuriyeti

Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar

- Avrupa Parlamentosu, *Dubai, Orta Afrika Cumhuriyeti ve Suriye’de insan hakları ihlalleri*, 10 Temmuz 2025:

<https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20250704IPR29457/human-rights-violations-in-dubai-central-african-republic-and-syria>

10 Temmuz 2025 tarihinde kabul edilen bir kararla (2025/2797(RSP)), Avrupa Parlamentosu, Orta Afrika Cumhuriyeti’nde işlenen insan hakları ihlallerini şiddetle kınamıştır. Bu ihlallerin arasında, Belçika-Portekiz çifte vatandaşı araştırmacı Joseph Figueira Martin’in sağlığına ve hayatına karşı tehlike oluşturan insanlık dışı koşullarda keyfi olarak gözaltında tutulması öne çıkmaktadır. Konsey, yetkililerin, Martin’in düzgün yasal temsile, elçilik yardımına ve bakıma erişimini sağlamasını ve derhal sağlık nedeniyle sevkine izin vermesini talep etmiştir.

Karar, Orta Afrika Cumhuriyeti’nde faaliyet gösteren silahlı grupların kanunsuz, keyfi tutuklamalarda, insani yardım çalışanlarına ve sivil toplum kuruluşlarına karşı saldırılarda oynadığı rolün altını çizmektedir. Orta Afrika Cumhuriyeti’nde, Rus paramiliter kuvvetler ve dezenformasyon kampanyaları aracılığıyla siyasi güdümlü dış müdahalenin artışı da kınamıştır. Kararda, Avrupa Parlamentosu mensupları bir kez daha Avrupa Birliği Konseyi’nin, Wagner Grubu’nu bir terör örgütü olarak atamasını talep etmiş ve insan haklarına saygı gösterilmesinin, AB ve Orta Afrika Cumhuriyeti arasında kurulacak olumlu ilişkilerin temel taşı olduğunu vurgulamıştır.

Somali

Uluslararası ve Hükümetlerarası Organizasyonlar

- **Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Hiraan bölgesi: Bulo-Burte’de binlerce kişinin hükümet kuvvetleri ve devlet dışı silahlı gruplar arasındaki çatışmalar nedeniyle yerinden edilmesi üzerine bilgi tablosu, 8 Temmuz 2025:**

<https://www.ecoi.net/en/document/2127106.html>

Hiraan bölgesinde, Somali Silahlı Kuvvetleri (SNA), yerel milisler ve Eş-Şebab arasındaki yoğun çatışmalar insani durumu kötüleşmiştir. İnsani durumun kötüleştiği konumlar arasında Bula Burte, Moqokori ve Maxaas ilçeleri başta gelmektedir. Eş-Şebab’ın bölgedeki varlığını artırması ve agresif operasyonları, stratejik önem taşıyan birden fazla köyü aktif çatışma noktalarına çevirirken geniş çaplı yerinden edilmeye yol açmıştır. 1,130 hanenin (yaklaşık 6,780 kişi) yakınlardaki köylere ya da ülke içinde yerinden edilmiş kişi alanlarına kaçtığı, aşırı kalabalık ya da koşulların yetersiz olduğu ortamlara yerleşmek zorunda kaldığı öngörülmektedir.

Devam eden çatışmalar nedeniyle pek çok aile kuşatma altındaki bölgelerde sıkışıp kalmıştır ve fiziksel şiddet, cinsel istismar ve silahlı gruplar tarafından silah altına alınma gibi artış gösteren koruma riskleriyle karşı karşıyadır. İnsani erişim güvensizlik nedeniyle ciddi şekilde baltalanmakta, yerinden edilmiş ve risk altındaki gruplara yardım temini kısıtlanmaktadır. Hareketliliğin kısıtlı olduğu ve sivil hassasiyetinin arttığı ortamda durum kötüleşmeye devam etmektedir.

Medya

- **Anadolu Ajansı (AA), Somali’de güvenlik kuvvetleri en az 13 teröristi öldürdü, 11 Temmuz 2025:**

<https://www.aa.com.tr/en/africa/security-forces-kill-at-least-13-terrorists-in-somalia/3628294>

Somali’nin milli istihbarat ve güvenlik kuruluşu (NISA), 11 Temmuz 2025 tarihinde yaptığı açıklamada, Orta Şabel bölgesinde üç adet koordineli operasyon düzenleyerek savaşçılar ve komutanlar dahil olmak üzere en az 13 Eş-Şebab üyesini öldürdüğünü açıklamıştır.

- **Euronews, Eş-Şebab militanları, Somali’deki harp okulunu hedef alan patlamanın sorumluluğunu üstlendi, 9 Temmuz 2025:**

<https://www.euronews.com/2025/07/09/al-sabab-militants-claim-responsibility-for-explosion-at-military-school-in-somalia>

Somali Savunma Bakanlığı, yetkililerin, Mogadişu’daki bir harp okulunu 9 Temmuz 2025 tarihinde hedef alan ve El-Kaide ile bağlantılı Eş-Şebab militan grubunun bir intihar saldırısı olduğunu belirterek sorumluluğunu üstlendiği patlamayı soruşturduğunu belirtmiştir. Ülkenin, acemi askerlerin eğitim aldığı ana merkezlerden biri olan Jaalle Siyaad Harp Okulu’ndaki patlamada yaralanma ya da ölüm yaşanıp yaşanmadığı belirsizdir. Acemi askerlerden biri olan ve olaya tanıklık eden Adan Hassan, Associated Press ile gerçekleştirdiği telefon konuşmasında şu ifadeleri aktarmıştır: “İntihar bombacısı, patlayıcı bir yelek giyiyordu ve hedefine ulaşmadan müdahale edildi. Kendini patlattı, asgari düzeyde kayba yol açtı.” Harp okulu en son, üniforma giyerek kimliğini gizlemiş bir intihar bombacısının en az 25 askeri öldürdüğü ve 70’ten fazla askeri yaraladığı Temmuz 2023 saldırısında hedef alınmıştır.

Sudan

Sivil Toplum Kuruluşları

- **Entegre Gıda Güvenliği Aşama Sınıflandırması, IPC Uyarısı: Sudan’da Kıtliktan Etkilenen Bölgeler, 11 Temmuz 2025:**

https://www.ipcinfo.org/fileadmin/user_upload/ipcinfo/docs/IPC_Alert_Sudan_July2025.pdf

Sudan’ın bazı bölgelerinde görülen görece güvenliğe rağmen Kuzey Darfur ve Büyük Kordofan’da devam eden çatışmalar, yerinden edilmeye yol açmaya ve insani erişimi ciddi ölçüde kısıtlamaya devam etmektedir. El Faşir’de ve Nuba Dağları’nda dış dünyadan soyutlanmış vaziyetteki grupların, akut gıda güvensizliğiyle ve temel hizmetlere kısıtlı erişimle karşı karşıya olmasının yanı sıra sosyal destek sistemleri, taşıyabileceklerinden fazla yük üstlenmiş durumdadır. 2024-2025 ana hasat sezonu bazı bölgelerde memnun edici düzeyde mahsul vermiş olsa da çatışmalardan etkilenen bölgelerde üretimdeki yetersizlik ve temindeki kesintiler ciddi düzeyde seyretmekte, gıda güvensizliği daha da kötüleşmektedir. İnsani yardıma yönelik fonlarda ciddi bir yetersizlik söz konusudur ve bu durum, yağış mevsimi öncesinde hayat kurtarıcı malzeme temini planlarını baltalamakta ve aşevleri gibi hayati önem taşıyan hizmetlerde kesintiler yapılmasına yol açmaktadır. Hasat mevsimi ardından, özellikle çocuklar arasında olmak üzere akut yetersiz beslenmenin endişe verici düzeyde olduğu belirtilmiştir. Tedavi hizmetlerine erişim ise son derece kısıtlıdır. Temmuz-Eylül araları arasında yaşanacak olan kurak mevsimin, bu koşulları daha da kötüleştirilmesi beklenmektedir. Yollara erişimin önümüzdeki aylarda kötüleşmesi dolayısıyla siyasi alanda derhal eyleme geçilmesi ve geniş çaplı insani müdahaleye acilen ihtiyaç duyulmaktadır.

Medya

- **Radio Dabanga, ‘Yetkililer, güvenlikten kaynaklanan gerginliklerin sürdüğü Ed Damer’de yerinden edilmiş 1,200 kişiyi zorla sınır dışı etti’, 8 Temmuz 2025:**

<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/authorities-forcibly-deport-1200-displaced-from-ed-damer-amid-security-tensions>

Nil Nehri eyaleti yetkililerinin, yerinden edilmiş 1,200 kişiyi (yaklaşık 600 aile) 6 Temmuz 2025 Pazar günü, Ed Damer’den zorla sınır dışı etmesi, bu hareketi yerinden edilmiş kişilerin haklarının ve gönüllü geri dönüşe dair uluslararası normların bir ihlali olarak tanımlayan insan hakları aktivistleri tarafından şiddetle kınanmıştır.

Kaynaklar, Radio Dabanga’ya emrin, Ed Damer idari bölgesinin yöneticisi tarafından verildiğini söylemiştir. Güvenlik kuvvetleri, yerinden edilmiş kişileri Omar El Sheikh El Bashir Hastanesi’nden çıkararak zorla Hartum’a götürmüştür. Resmi kaynaklar ise kişilerin gönüllü olarak yer değiştirdiğini iddia etmiştir. Söz konusu grup, geçtiğimiz hafta polis, ordu ve istihbarat birimlerinden oluşan ortak güvenlik kuvvetleriyle bir silahlı grup arasında, yerinden edilmiş kişi barınaklarının yakınında bir çatışma yaşanmasının ardından sınır dışı edilmiştir. Çatışmada, en az iki kişi de yaralanmıştır.

Araştırma Kurumları

- **Afrika Savunma Forumu (ADF), Üç Sınırın Kesişiminde Yaşanan Çatışmalar, Sudan’daki Çatışmaların Yayılabilirliği Korkusuna Yol Açtı, 8 Temmuz 2025:**

<https://adf-magazine.com/2025/07/tri-border-fighting-raises-specter-of-sudanese-conflict-spreading/>

Sudan’da, Hızlı Destek Güçleri (RSF), Mısır ve Libya sınırını paylaşan kuzeybatı sınır bölgesini ele geçirmiştir. Bu hamlenin, stratejik sonuçlar doğurması öngörülmektedir. RSF’nin toprak kazanımı Libya silahlarına erişimi kolaylaştırmakla kalmamakta, ayrıca çatışmaların Sudan sınırları ötesine taşması riski oluşturmaktadır. Bu saldırı, yaklaşık 4,000 sivilin yerinden edilmesine yol açmış, bu sivillerin bir kısmı Mısır’a sığınırken bir kısmı Libya’ya doğru devam etmiştir. RSF’nin ilerleyişinin odağında, trans Sahra ticaret yolu üzerinde bulunan ve Afrika’nın ikinci en büyük altın rezervlerini barındıran Jebel Uweinat’ın da bulunduğu El Uweinat bölgesi yer almaktadır. RSF, bundan önce de Sudan Silahlı Kuvvetleri’ne (SAF) karşı operasyonlarını fonlamak için başta Darfur’daki rezervler olmak üzere altın madenciliğinden faydalanmıştır.

Kısıtlı SAF kuvvetlerinin bölgeden çekilmesiyle RSF, Feldmareşal Khalifa Haftar ve Rusya’yla ilişkili paralı askerlerle bağlantı sağlayan bir koridor açmıştır. Bu hamle, RSF’nin çatışmaların büyük ölçüde etkilemediği Kuzey ve Nil Nehri eyaletlerinde, SAF kontrolündeki bölgelere karşı tehdit oluşturmalarının önünü açmaktadır. Uluslararası Kriz Grubu analiz uzmanı Shewit Woldemichael, bu gelişmenin, RSF’nin faaliyetlerini yeni bölgelere genişleterek SAF’ı, kaynaklarını sembolik ve stratejik önem taşıyan konumlara yönlendirmeye itmesine yol açabileceğini belirtmektedir.

Yasal Uyarı:

Mevcut derleme, seçili ülkelerin vatandaşlarına yönelik mülteci statüsü belirlemeye ilişkin hususlarda UNHCR Türkiye tarafından toplanan menşe ülke bilgilerini (MÜB) derlemektedir.

Derleme kamuya açık bilgilere, çalışmalara ve yorumlara dayanmaktadır. Derleme açıklayıcı nitelikte olmakla birlikte ne kamuya açık alanda mevcut olan bilgilerin tamamını kapsamakta ne de insan hakları koşullarına ilişkin genel bir rapor olması amaçlanmaktadır. Rapor, herhangi bir bireysel mülteci talebinin esasları konusunda nihai değildir. Tüm kaynaklar alıntılanmış ve tamamıyla referans verilmiştir. Kullanıcılar alıntı yapılan belgelerin tam metnine bakmalı ve bireysel başvurulardan kaynaklanan belirli araştırma konularına atıfta bulunarak kaynak materyalin güvenilirliğini, ilgililiğini ve güncelliğini değerlendirmelidir.